

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERTS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 42

Tallinn, 20. oktoobril 1936

II aastakäik

SISU:

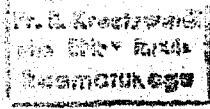
Lhk.

PÕLLUMAJANDUS	
Edusamme aianduse ja aedviljade toodangus . . .	762
TOOSTUS JA KAUBANDUS	
Väliskaubandus septembris 1936. a.	765
Lühimuudatuseid	768
LAEVANDUS	
Tallinna sadam septembris ja kolmveerand- aastal	769
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	771
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	770
Põllumajanduslik väljavedu	770
Juustuturg	772
Peekoniturg	772
Tapaloomade ja lihaturg	772
Kanamunaturg	773
Piimaturg	773
Teraviljaturg	774
Linaturg	774
Kartuliturg	775
Aedviljaturg	775
Kalaturg	776
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Prantsuse frangi devalveerimise seadus	777
Prantsuse uue väliskaubanduspoliitika ja tollide ning kontingentide muudatused	777
Hõberebasenahkade turustamine Inglises	778
Viljatagavarade soetamine riigi poolt Soomes	778
1935. a. makstud preemiad	778
„Näkileiva“ tolli tõstmise Soomes	779
Uus organisatsioon kalaekspordi korraldamiseks	779
Helsingi varustamine kaladega kaugemaist paigust	779
Soome-Itaalia majanduskokkulepe ja uus maksete õiedamise korraldus	779
Peekoni- ja pekisigade hinnad Leedus	780
Eesti väliskaubandus-bilanss	780

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE	
<i>Progress Made in Gardening and Production of Garden Produce</i>	762
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Foreign Trade in September, 1936</i>	765
<i>Sundry Information</i>	768
SHIPPING	
<i>Tallinn Harbour in September and 9 Months</i>	769
PRICES	
<i>Prices and Quotations</i>	771
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	770
<i>Exports of Agricultural Products</i>	770
<i>Cheese Market</i>	772
<i>Bacon Market</i>	772
<i>Cattle and Meat Market</i>	772
<i>Egg Market</i>	773
<i>Milk Market</i>	773
<i>Grain Market</i>	774
<i>Flax Market</i>	774
<i>Potato Market</i>	775
<i>Vegetable Market</i>	775
<i>Fish Market</i>	776
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Devaluation of Franc Act in France</i>	777
<i>New Foreign Trade Policy, and Changes in Custom Tariffs and Quotas in France</i>	777
<i>Marketing of Silver-fox Furs in England</i>	778
<i>Grain Reserves Acquired by State in Finnish</i>	778
<i>Premiums Paid in 1935</i>	778
<i>Custom Duty on „Näkileiv“ Raised</i>	779
<i>A New Organisation to Regulate Fish Export Established</i>	779
<i>Helmingfors Supplied with Fish from Distant Places</i>	779
<i>Finnish-Italian Economic and Clearing Agreements</i>	779
<i>Prices of Bacon and Bacon Pigs in Lithuania</i>	780
<i>Estonian Trade Balances</i>	780

PÖLLUMAJANDUS

EDUSAMME AIANDUSE JA AEDVILJADE TOODANGUS.

PROGRESS MADE IN GARDENING AND PRODUCTION OF GARDEN PRODUCE.

Puuvilja ja marjakasvatuse ulatus.
Extend of Fruit and Berry Cultivation.

Nagu selgub aiandus-korrespondentide teatelehist, on aianduse alal 1929. a. senini tehtud suuri edusamme. Viljapuude ja marjapõõsaste arv on suurenenud mitmekümne protsendi võrra. Säärane suur tõus arvus on seletatav seega, et maareformiga loodud uutest talundest olid aiad 1929. a. alles asutamisel ja paljudes puudusid üldse, kuna vahepeal on istutatud tublisti juurde noori puid ja põõsaid. Puukoolid on viimaseil aastail müüdnud järjekindlalt tühjaks ja ei ole suudetud rahuldada kõiki nõudmisi. Huvitõusuga aianduse vastu ei ole viljapuude ega marjapõõsaste arvuline suurenemine märgatav ainult uus- vaid ka vanatalundest. Maal võib märgata siin-seal noori suuremaid ja väiksemaid äsjarajatud aedu, kuid ka vanus aedades on asendatud vananenud puid ja põõsaid noortega.

Saadud andmeil võib arvestada õunapuude arvu kasvu 1929. a. 1,5 milj.-lt 2,4 milj.-le, s. o. 57% juurdekasvu. Maade järgi on suurenenud kõige märgatavamalt õunapuude arv Viljandi-, Tartu- ja Petserimaal, kõige vähem Saare-, Lääne- ja Pärnumaal.

Pisut väiksem kui õunapuude arvu suurenemine oli suurenemine pirnipuul. Pirnipuude arv oli 1929. a. 67 000 ja 1936. a. võib arvata neid 100 000-le, s. o. 48% juurdekasvu. Pirnipuude arv suurenes kõige märgatavamalt Viru- ja kõige vähem Pärnumaal. Pirnipuude üldarvuga seisavad esikohal Petseri- ja Tartumaa. Juba 1929. a. põllumajandus-üleskirjutuse ajal oli Petserimaa pirnipuude arvult esikohal 15 400 pirnipuuga, mis koha ta on säilitanud senini, kuna nüüd on seal suurendatud pirnipuude arvu 23 000-le.

Sama suur kui pirnipuude juurdekasv oli ka ploomipuude juurdekasv. 1929. a. registreeriti 423 000 ploomipuud, nüüdseks on nende arv suurenenud 623 000-le, s. o. 47%. Ploomipuude juurdekasv oli eriti silmapais-

tev Harju-, Lääne- ja Tartumaa, kus nende arv suurenes üle 60%, kuna kõige väiksemat juurdekasvu võib märkida Valgemaal — 24%. Pisut väiksem kui ploomipuude juurdekasv, oli kirsipuude juurdekasv. Kirsipuid arvestati 1929. a. 265 000 ja nüüd 374 000, s. o. 41% enam. Kreegipuude kohta 1929. a. andmeid ei kogutud, kuid nüüd võib arvata nende arvu viljapuude üldkoosseisu järgi 180 000-le.

Marjapõõsaste arvus võib märkida samuti nagu viljapuulgi suurt tõusu. Karusmarjapõõsaste arv suurenes 1929. a. 630 000-lt 850 000-le, s. o. 35%. Karusmarjapõõsaste arvu suurenemine võrreldes teiste marjapõõsastega oli väiksem, kuna nende saagid on levinud jahukastehaiguse tõttu väiksema väärtusega. Jahukastehaiguse tõrje laiemas ulatuses on seotud suurte kuludega ja see tingibki peamiselt nende leviku tagasihoidlikust.

Palju märgatavamalt on suurenenud sõstrapõõsaste arv. Punasesõstrapõõsaid registreeriti 1929. a. 786 000 ja 1936. a. 1 200 000 s. o. 51% rohkem. Nende arvu on suurendatud silmapaistvamalt P.-Eestis, kus arvuline suurenemine ületab 60%, kuna L.-Eestis väiksemal määral. Enam kui punasesõstra-põõsaste arvu on suurendatud mustasõstra-põõsaste arvu. Mustasõstra-põõsaid oli 1929. a. 409 000 ja 1936. a. 724 000 s. o., 77% enam. Valgesõstrakasvatus on levinud vähem ja neid põõsaid arvati 89 000-le.

Vabarnapõõsaste pindala oli 1929. a. 613 400 m² ja 1936. a. 947 000 m² s. o. 55% suurem. Maasikate pindala oli 1929. a. 831 000 m² ja 1936. a. 1 300 000 m² s. o. 59% suurem. Maasikate pindala on suurenenud eriti silmapaistvalt Petseri-, Harju- ja Järvamaal, kuna väiksem on suurenemine Saare- ja Pärnumaal. Petserimaa maasikate pindala suurenenud 100%, Harju 91% ja Järva- 90%, kuna Saaremaal 13% ja Pärnumaal 17%.

**Puuvilja- ja marja-
saagielkkokkuvõte.**
*Estimates of Fruit and
Berry Production.*

Aiandus-korrespondendid hindasid aedsaaduste saaki 1. IX eelhinnanguna, kuna lõplik hinnang on veel tegemata (peab aga teostuma 31. X). 1. septembriks oli küll juba marjasaak selgunud, kuid puuviljasaagi kohta puudus veel lõplik ülevaade, kuna õuna-, pirni-, ploomi- ja kreegisaagid olid veel selgumata, sest need puuviljad olid alles koristamata. Võttes aluseks aiandus-korrespond. hinnanguid ja tehes kokkuvõtteid maakonnapiiride ulatuses ja kogu riigis, võib iseloomustada k. a. puuviljasaagilt pisut nõrgemaks kui keskmist, ja marjasaagilt pisut paremaks keskmisest. Korrespondentide hinnangud ei ole asja uuduse tõttu aga küllalt tühtlased ja seepärast on siin võimalikud veel muudatused lõplikkude andmete saamisel. Tähtsama osa aedsaaduste kogutoodangust moodustab õunatoodang. Eelhinnaugul kujunes üleriiklikuks keskmiseks õunasaagiks 8,1 kg. puult. Kuigi see keskmine saak näib madalam, ei või seda lugeda päris äpardunuks saagiks, sest siinjuures peab arvestama seda, et meie üleriiklik õunapuude koostis sisaldab väga suurt arvu noori puid, milliste toodangud alles väikesed*). Õunapuude arv on suurenenud 1929. a. k. a.-ni 57%. Neid puid, mis istutati 1929. a. seniseni tuleb arvestada noortena, samuti ka vanade väljalangenute asemele tehtud istutusi, ja seega võib arvata noorte puude arvu üle 1 milj. Õuna kogusaak kujuneb 195 000 kv-le. Maade järgi kujuneb kõrgemaks maa keskmiseks saagiks 11 kg. puult — Viljandimaal ja madalamaks 4 kg. puult — Saaremaal.

Pirnisaaki riigikeskmiselt hindasid korrespondendid 3,8 kg-le puult. Maade järgi olid keskmised saagid võrdlemisi suurte köikumistega. Oli maa-kondi, kus keskmiseks puutoodanguks oli napilt 1 kg, kuna suuremaks maakonna keskmiseks oli 4,5 kg puult Valgamaal, seega kõikumine suurem kui neljakordne. Arvestades keskmiste toodangute ja pirnipuude arvu tõuseb pirni kogu-

toodang k. a. 3 780 kv-le. Ploomisaaki võib pidada k. a. keskmiseks.

Riigikeskmiselt on ühe ploompuu keskmiseks toodanguks 2,4 kg. Arvestades ploompipuude koguarvu kujuneb nende kogutoodang 15 080 kv-le. Maakeskmiselt oli ploomisaak kõrgeim Viljandimaal 5 kg puult ja madalaim Järvamaal — napilt 1 kg puult. Kirsisaaki hindasid korrespondendid riigikeskmiselt 2,4 kg puult, kusjuures maakeskmiselt saavutati kõrgem toodang Petserimaal 6,5 kg puult ja madalaim Järvamaal — napilt 1 kg puult. Üldiselt oli kirsitoodang parem L.-Eestis ja nõrgem P.-Eestis. Arvestades riigikeskmist toodangut kujuneb kirsitoodang k. a. 9000 kv-le. Kreegi keskmise saak kujunes korrespondentide hindele 3 kg-le puult. Arvestades üleriiklike kreegipuude arvu kujuneb nende kogutoodang 5 340 kv-le. Karusmarja keskm. toodang. põõsalt oli 2,4 kg, kuid siinjuures peab märkima, et karusmarjatoodangust on suurem osa alaväärtuslik ja hukastehaiguse tõttu ega kõlba turustamiseks. Karusmarjade kogutoodang tõuseb küll 20 470 kv-le, kuid mis osa sellest on väärtuslik ja mis alaväärtuslik selle kohta puuduvad teated. Suurem kui karusmarjade toodang oli punasesõstratoodang, neid saadi 3,9 kg keskmiselt põõsalt ja kogutoodang tõusis 46 920 kv-le. Mustasõstratoodang põõsalt on madalam punasesõstra omast ja seda võib arvata 2,1 kg põõsalt, kusjuures kogutoodang on 15 330 kv. Madalam kui punase- ja mustasõstratoodang oli valgesõstratoodang põõsalt — 1,9 kg. Et ka valgesõstrapõõsaste arv on tunduvalt väiksem ülalloeletuist, kujuneb nende kogutoodang 1710 kv-le. Vabarnate ja maasikate toodangud on arvatud pindalalt, s. o. m²-lt. Riigikeskmiselt saadi vabarnaid 0,3 kg m²-lt ja nende kogutoodang oli 2 960 kv. Pisut suurem kui vabarnate saak oli maasikate saak, maasikaid saadi 0,5 kg m²-lt ja nende kogutoodang tõusis 6 260 kv-le.

Köögiviljade pindala ja saak.

Area under and Production of Vegetables.

Köögiviljade pindala suurenes aiandus-korrespondentide poolt saadud andmeil 1929. a. 1936. a.-ni

*) Keskmiste saakide arvutamisel on arvestatud kõiki puid — noori ja vanu, vaatamata, kas need tänavu kannavad või mitte.

9%. Andmestiku kogumisel köögiviljade koh-

ta on pööratud tähelepanu enamlevinud kultuuridele, milliste hulka kuuluvad kurgid, sibulad, sigurid, tomatid, kapsad, kaalikad, porgandid, peedid, herned ja oad. Üksikud korrespondendid teatasid ka muude aedsaaduste kasvupindadest ja saakidest, kuid andmestiku vähesuse tõttu ei olnud võimalik teha üldkokkuvõtteid.

Ülalnimetatud köögiviljade pindala oli 1929. a. 7 620 ha ja 1936. a. 8 300 ha. Kõige enam levinumaks köögiviljaks oli 1929. a., kui ka 1936. a. kapsas. Kapsa-pindala oli 1936. a. arvestuse järgi 3 450 ha, s. o. 8% suurem 1929. a. kapsapindalast. Söögikapsasaaki vähendasid k. a. tunduvalt röövikud, kes hävitasid mõnes paigas kapsasaagid peagu täielikult. Teisel saadi kapsast rahuldavalt. Riigikeskmiselt kujunes kapsasaak eelhinnangul üle 26 000 kg ha-lt. Hääl saagiaastail tõuseb aga kapsasaak ha-lt tunduvalt kõrgemale. Maade järgi saadi kõrgemaid kapsasaake ha-lt Viljandi- ja Järvamaal. Viljandimaa keskmiseks ha-saagiks oli 32 000 kg, Järvamaal 31 000 kg. Kõige nõrgemad kapsasaagid olid Valgamaal 14 000 kg ha-lt. Kapsakogusaak kujunes k. a. nimetatud keskmiste saakide ja pinna alusel 912 000 kv-le.

Kasvupinna suuruselt järgnevad kapsale kaalikad. Kaalikate kasvupind suurenes 1929. a. kuni 1936. a. 100 ha võrra, tõustes 1 200 ha-lt 1300 ha-le, s. o. 9%. Kaalikate pindala maade järgi oli suurem Tartumaal — 240 ha, sellel järgnes Võrumaa 230 ha-ga, kuna pindalalt oli kõige vähem kaalikaid Valgamaal 49 ha, Petserimaal 52 ha ja Järvamaal 53 ha. Kaalika keskmist saaki arvati 26 500 kg-le ha-lt, seega kujuneb kogusaak 345 000 kv-le. Maade järgi arvati suuremat kaalikasaaki Virumaal 30 000 kg ha-lt ja nõrgemat Valgamaal 10 000 kg ha-lt. Valgamaa kaalikasaaki k. a. võib lugeda seega täiesti äpardunuks, kuna ta jääb tunduvalt väiksemaks riigikeskmisest.

Söögiporgandi-pindala tõusis 1929. a. 530 ha-lt 570 ha-le 1936. a., s. o. 7%. Söögiporgandisaaki arvatakse ligikaudu 31 000 kg ha-lt, seega tunduvalt parem kui nimetatud köögiviljal. Söögiporgandisaaki võib pidada k. a. täiesti rahuldavaks. Paremat saaki maade järgi arvati porgandelt Petseri-

maal — 40 000 kg ha-lt ja nõrgemat Pärnumaal — 21 000 kg ha-lt.

Söögipeeti kasvatati tänavu 430 ha 1929. a. 410 ha vastu, s. o. 5% enam. Söögipeedi keskmist ha-saaki arvati kujunevat 22 000 kg-le ja kogusaaki 95 000 kv-le. Söögipeedisaaiki võib hinnata k. a. täiesti rahuldavaks. Maakeskmiselt arvati kõrgemat saaki Virumaal — 29 000 kg ha-lt ja madalamat Järva-, Saare- ja Pärnumaal.

Kurgikasvupind tõusis k. a. 1929. a. 590 ha-lt 660 ha-le, s. o. 12%. Maade järgi oli kurgi-kasvupind suurem Tartumaal, sellele järgnes Viru- ja Petserimaa, kuna väiksem oli kurgikasvupind Järva- ja Valgamaal. Kurgisaaki arvati 24 000 kg ha-lt, seega tõusis nende kogusaak üle 160 000 kv.

Sibulakasvupind oli k. a. 450 ha 1929. a. 440 ha vastu, s. o. 4% suurem kui 1929. a. Sibula keskmine saak ha-lt oli 15 000 kg. Parimad olid sibulasaagid Petserimaal, kus keskmist ha-saaki arvati kujunevat 22 000 kg-le. Sibula kogusaak kujuneb käesoleva hinnangu alusel 67 000 kv-le, kusjuures suurim sibula kogutoodang Tartumaal — 26 000 kv.

Siguripindala ei ole muutunud võrreldes 1929. a. Siguri keskmist saaki arvati kujunevat ligi 23 000 kg-le ha-lt ja kogusaaki 37 000 kv. Siguri kogutoodang on suurem Petserimaal, ligi 11 000 kv. Väikseim on siguri kogutoodang Saaremaal, kus loodeti siguritoodangut 360 kv.

Suurimaid edusamme on teinud 1929. a. senini tomatikasvatuse. 1929. a. kasvatati tomateid üsna vähe, 1936. a. tõusis tomateite all olev kasvupind ligikaudu 150 ha-le. Keskmist tomatisaaki ha-lt arvati 38 000 kg-le, mida võib pidada täiesti rahuldavaks. K. a. oli ka tomatikasvatusele igati soodus sest päikesepeistelisi päevi oli palju. Kuigi sademeist tuli puudus, tuli seda vähendada kastmisega.

Aedhernekasvatuse on laienenud ja nende pinda arvestati ligikaudu 750 ha-le, s. o. 14% suuremaks kui 1929. a. Aedherne-saaki peetakse heaks ja see tõuseb ha-lt ligikaudu 5000 kg-le ja kogusaak 37 000 kv-le.

Aedoakasvupinda arvestatakse 360 ha-le

ja keskmist saaki ha-lt 10 300 kg-le, seega kujuneb aedoa kogusaak 38 000 kv-le.

Käesoleva hinnangu andmed ei ole lõplikud, kuna hinnang on tehtud ajal, mil aedviljad ei olnud veel kõik koristatud. Lõplikud andmed saabuvad hiljem.

Meesaak. Peale puuviljade ja marja-
Production of Honey. saagi hindasid korrespondendid ka meesaaki. Riigikeskmiselt kujuneb k. a. meesaak tunduvalt paremaks kui m. a. Eelhinnangu järgi oli keskmiseks meesaagiks perelt 7,3 kg. Et ka

mesiperede arv suurenes k. a., tõuseb mee kogutoodang 5 300 kv-le.

Toodangu rahaline väärtus. Arvestades eelkõikuvõt-
Value of Production. teil selgunud puuvilja-
marja ja köögiviljade tootanguist suurmüügihindade alusel nende toodangu väärtust, saame puuvilja- ja marjatoodangu väärtusena 5,8 milj. kr., köögiviljade toodangu väärtusena 11,4 milj. kr., ja aianduse kogutoodang tõuseks seega 17,2 milj. kr-le.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS SEPTEMBRIS 1936. a.

FOREIGN TRADE IN SEPTEMBER, 1936.

Väliskaubanduse liikumine muutus taas elavamaks ja tulemuselt soodsamaks. Sisuliselt on kaubavahetuse tõus septembris hinnatav seetõttu, et see toimus suuremas ulatuses väljaveo arvel, kuna 3-el viimasel kuul oli käibe tõusu mõjutajaks sissevedu. Käibe tõus ulatus võrreldes 1. a. septembriga 3,1 milj. kr-le (23,3%) millest suurem osa langes väljaveo arvele, väljavedu paisus 2,1 milj. kr. (30,6%) ja sissevedu 1,0 milj. kr. (15,8%) ning bilanss kujunes 1,1 milj. kr. võrra aktiivseks 1. a. 97 tuh. kr. vastu.

Väljavedu — Exports.

Väljaveokoostises näeme tõusu kõigis olulisemais rühmades, kuid eriti hoogus oli tõus elusloomade rühmas, mille väljavedu paisus väärtuselt ligi 5-kordseks. Kuigi tõus järgmises rühmades ei ulatu elusloomade ekspordi tasemele, ületavad nende arvud 1. a. septembri omi tunduvalt. Nii paisus toor- ja poolvalmisainete väljavedu (väärtuselt) 36,0%, valmissaaduste 8,6% ja toit- ning maitseainete väljavedu 25,6%.

Toit- ja maitseainete väljavedu kasvas peamiselt või ja munade suurenenud eksporditõttu. Tähtsama ekspordartikli — või — väljavedu näitas õige tugevat tõusu, paisudes koguselt 1,3 tuh. tn-lt 1,8 tuh. tn-le (46,1%), kuna või eest saadi 762 tuh. kr. (34,6%) enam kui mullu. Mune müüdi välis-

turgudele 2,3 milj. tk. (38,9%) enam kui 1. a. septembris ja nende eest saadud rahasumma ületas mullused arvud 118 tuh. kr. (26,7%) võrra. Vaatamata sellele, et liha ja lihakauba väljavedu kaanes koguselt (19,5%), jäi nende eest saadud rahasumma peagu endiseks. Liha ja lihakauba koostises näitas tõusu ainult peekoniekspord, kuna kõik teised (arvatud välja lihakonservid, millede väljavedu jäi 1. a. tasemele) osutasid tagasiminekut. Peekoni väljavedu paisus koguselt 34 tuh. (17,1%) ja väärtuselt 65 tuh. kr. (25,1%) võrra.

Väliskaubanduse käive septembris 1935—36.

Turnover of September Foreign Trade, 1935—36.

	September		I.I—30.IX		1936 1935 %
	1936	1935	1936	1935	
	1000 kr. — in 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	8 849	6 777	61 597	58 575	+5,2
Sissevedu — Imports	7 738	6 680	61 645	49 500	+24,3
Käive — Turnover	16 587	13 457	123 242	108 175	+13,9
Väljavedu ±					
Exports ±	+1111	+97	-48	+8978	
	1000 tn. — in 1000 tns.				
Väljavedu — Exports	49	42	348	377	-7,7
Sissevedu — Imports	34	37	256	207	+23,7
Käive — Turnover	83	79	604	584	+3,4

Toor- ja poolvalmisainete väljaveo tõus toimus peamiselt suurenenud metsamaterjali ja tselluloosiekspordi arvel. Ehk küll lina ja takkude, põlevkiviõli ning bensini

väljavedu näitas tagasiminekut, ei suutnud viimaste langus neile kuuluva väikese osatähtsuse tõttu mõjutada rühma üldarve märkimisväärselt. Võrreldes 1. a. septembriga kasvab metsamaterjali väljavedu koguselt 22 tuh. tn-lt 30 tuh. tn-le (38,5%) ja väärtuselt 0,8 milj. kr-lt 1,3 milj. kr-le (77,2%). Väärtuse suhteliselt suurem kasv näitab, et tänavu saadi metsamaterjali eest paremat hinda kui mullu. Üksikuist metsamaterjaliliikidest ilmutas suuremat aktiivsust haavapakkude väljavedu — kasvades väärtuselt ligi 5-kordseks. Ka kuuse- ja männilaudade, plankude ning kastilaudade müük välisturgudele paisus tublisti — esimene (väärtuselt) ligi 2-kordseks, teine enam kui 1½-kordseks. Õige tublisti suurenes veel tselluloosiekspord, kasvades koguselt 66,2% ja väärtuselt 63,5% võrra. Ehkküül lina väljavedu jäi koguselt peagu endiseks, langes linamüügist saadud rahasumma tänavupõltsinud madalate hindade tõttu 31,2%. Tublisti kahanes veel põlevkiviõli ja bensiini väljavedu — esimene (väärtuselt 61,5%, teine 33,3%, kuna toornahkade ja kunstsarvekspord jäi ulatuselt peagu 1. a. tasemele.

Valmissaaduste rühmas toimus tõus peamiselt tallanaha ja vineeri ning tootlipõhjade suurenenud väljaveo arvel. Tallanahka veeti välja lk. a. septembris 45 tn. 98 tuh. kr. väärtuses, kuna 1. a. samal kuul tallanaha väljavedu ei olnud. Ka vineeri ja tootlipõhjade müük välisturgudele suurenes koguselt 8,0% ja väärtuselt 10,4% võrra. Sama tendents peegeldub ka jämeda linaseriide ja tahvelklaasi juures, kusjuures esimese väljavedu kasvas väärtuselt 15,5% ja teise 28,1% võrra. Valmissaaduste rühma olulisemast aineist näitas tagasiminekut ainult puuvillalõnga ja -niidi väljavedu — koguselt 18,6%, väärtuselt 12,2% võrra. Peale selle kahanes veel puuvillariide väljavedu väärtuselt (4,3%), kuna koguselt näitas tõusu (26,9%). Sääraast olukorda põhjustas töötlemiseks toodud hinnalt kallima läti riide osatähtsuse kahane-mine, mille väärtus töötletult ületab tavalise pleekimata riide väärtuse ligi 4-kordselt.

Elusloomade rühmas kasvas kõige enam sigade ja veiste väljavedu. Sigade ekspord ületas väärtuselt 1. a. septembri enam kui 14-kordselt. Ka veiste väljavedu

paisus ligi 3-kordseks, kuna hobuste müük välisturgudele näitas tagasiminekut.

Sissevedu. — Imports.

Võrreldes septembri sissevedu 1. a. septembri andmetega, näeme tõusu ainult valmissaaduste sisseveos, kuna toit- ja maitseainete ning toor- ja poolvalmisainete sissevedu osutas väikest tagasiminekut. Valmissaaduste ost välisturgudelt suurenes väärtuselt 31,2% võrra, kuna toit- ja maitseainete import langes 6,8% ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu 2,7% võrra.

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt.

1. I — 30. IX 1935—36. (%)

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value I.I—30.IX 1935—36.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1936	1935	1936	1935
I Elusloomad — Animals, living	5,3	1,3	0,1	0,1
II Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stim. Bever.	36,3	37,7	10,1	7,7
III Toor- ja poolvalmisained — Raw and Semi-Manufact. Materials		37,8	28	33,6
IV Valmissaadused — Manufactured Articles	36,6	22,7	61,6	58,5
V Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	21,8	0	0,2	0,1
Kokku — Total	100	100	100	100

Valmissaaduste sisseveos esines tõus peagu kõigis allrühmades, arvatud välja põllutöömehhanismide, riistade ja -tarvete ning puutööstussaaduste rühmad, millede sissevedu tõmbus kergelt tagasi. Ühes tublisti suurenenud jõu- ja töömehhanismide ning transportvahenditega hõlmas tõus õige elavalt ka tekstiiltööstussaaduste, metallkauba, elektrimehhanismide, -aparatuuride ja -tarvete ning keraamika ja muu mineraalkauba sissevedu. Võrreldes 1. a. septembriga paisus (väärtuselt) jõu- ja töömehhanismide ning transportvahendite (peamiselt suurenenud autode sisseveo arvel) sissevedu ligi 2-kordseks, kuna metallkauba, keraamika ja muu mineraalkauba ning elektrimehhanismide, aparatuuride ja -tarvete sissevedu suurenes enam kui 1½-kordseks. Ülejäänud ainete juures esines tõus tagasihoidlikumalt ja nimelt: tekstiiltööstussaaduste sissevedu kasvas 35,2%, paberitööstussaaduste 14,8% ja metallide sissevedu 7,8% võrra.

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — *Principal Commodities of Foreign Trade*

	September — September				1./1—80./IX			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1936	1935	1936	1935	1936	1935	1936	1935
VALJAVEDU — EXPORTS.								
Üldse: — Total:								
	49 476	41 805	8 849	6 777	348 289	377 268	61 597	58 575
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	5 859	630	577	122	35 122	11 642	3 291	1 057
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	3 294	3 374	4 195	3 341	39 376	52 834	22 346	22 065
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravili — <i>Corn</i>	3	860	1	65	10 084	24 188	1 821	3 128
Kartul — <i>Potatoes</i>	115	—	7	—	10 458	8 924	554	840
Või — <i>Butter</i>	1 829	1 252	2 967	2 205	8 401	8 375	12 782	11 828
Munad — <i>Eggs</i>	8 276	5 959	560	442	36 077	38 471	1 886	1 888
	498	353			2 138	2 287		
	273	339	364	370	3 778	3 189	4 020	3 013
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>								
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	40 209	35 046	2 395	1 761	272 934	296 602	22 535	23 159
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	22	29	53	54	506	356	1 079	644
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	30 499	22 018	1 938	755	159 654	181 104	6 400	7 129
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	4 480	2 895	484	298	45 294	50 192	5 012	5 745
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	109	119	108	157	6 238	4 239	6 259	5 061
Bensiin — <i>Benzine</i>	137	233	38	57	2 514	1 187	708	368
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	775	2 543	50	130	10 207	12 861	614	592
Kunstsaarv — <i>Artificial Horn</i>	75	74	169	167	442	469	994	1 085
IV. Valmisasused — <i>Manufactured Articles</i>	5 973	3 385	1 682	1 549	35 979	27 772	13 425	13 285
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 615	1 495	372	337	18 582	13 110	3 031	2 869
Ajalohed- ja trükipaber — <i>News- a. other Printing Paper</i>	715	714	138	130	4 955	5 583	948	1 041
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	148	145	323	363	797	880	2 015	2 322
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	68	52	225	285	809	688	2 778	2 751
Linane riie järe — <i>Linen, coarses</i>	33	28	67	58	314	248	638	509
Däutritse ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	135	138	74	78	871	1 262	489	729
Tsement — <i>Cement</i>	220	—	9	—	1 639	558	70	25
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	470	445	82	64	4 020	2 282	663	384
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	0	—	4	—	0	—	9
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Üldse: — Total:								
	34 279	37 224	7 738	6 680	255 900	207 487	61 645	49 600
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	28	5	2	0	229	83	43	34
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	5 182	7 135	607	651	59 923	42 379	6 276	3 811
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	809	866	135	137	3 586	2 769	669	461
Sool — <i>Salt</i>	1 026	3 048	33	57	19 555	18 827	330	356
Suhkur — <i>Sugar</i>	2 439	2 451	271	269	19 318	17 500	2 637	1 905
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	21 621	23 331	2 263	2 325	136 622	118 892	17 231	16 670
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	49	53	79	87	540	425	894	726
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	94	149	114	138	1 118	1 280	1 243	1 114
Džnut — <i>Jute</i>	199	374	43	108	1 830	1 969	496	503
Puuvill — <i>Cotton</i>	483	404	660	503	4 163	4 009	5 143	5 220
Vill — <i>Wool</i>	58	55	102	158	290	354	895	1 012
Kivisüsi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	6 086	10 863	112	151	42 223	39 092	704	618
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	2 262	2 419	141	144	11 956	10 917	765	637
Bensiin — <i>Benzine</i>	1 306	429	126	40	6 085	3 971	590	849
Väetised — <i>Fertilisers</i>	4 005	2 929	158	154	29 352	32 049	1 670	1 722
Väävel puhastam. — <i>Sulphur unpurified</i>	801	3 200	23	277	3 985	6 408	331	559
IV. Valmisasused — <i>Manufactured Articles</i>	7 476	6 758	4 845	3 694	59 354	46 216	37 959	29 028
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	12	6	109	49	77	118	782	1 452
Villane lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	35	38	273	224	273	194	2 102	1 407
Kunstsiidi lõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	27	22	124	118	223	187	1 127	1 069
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 881	4 096	615	598	27 388	22 637	4 240	3 510
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	50	53	182	215	422	322	1 293	1 007
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	0	21	10	1	0	136	57

Toor- ja poolvalmisainete rühmas suurenes ainult puuvilla ja bensini sissevedu, kuna villa- ja petrooleumiekspord jäi üldjoontes endiseks ning väetiste sissevedu, mille ost välismaalt suurenes koguselt, jäi väärtuselt odavamate väetisiikide ostu tõttu peagu endiseks. Nimetatud rühma oluliseimaist aineist kasvas kõige enam bensini sissevedu — nii koguselt kui väärtuselt enam kui 3-kordseks. Puuvilla sisseveos esines tõus tagasihoidlikumalt — koguselt 19,6% ja väärtuselt 31,2%, kuna väetiste import ületas koguselt l. a. arvud 36,7% võrra. Kõige enam kahanes puhastamata väävl sissevedu — väärtuselt 91,7%, kuna džuudi sisseveo langus ulatus 59,4%-le. Ka kivisöe- ja koksimport osutas tagasiminekut — koguselt 44,0% ja väärtuselt 25,8%. Lisaks nimetatud aineile näeme langust veel toornahkade (väärtuselt 17,4%) ja toortubaka (9,2%) sisseveos.

Toit- ja maitseainete rühma olulisemate ainete sissevedu muutus võrreldes l. a. septembriga järgmiselt: soola sissevedu näitas tagasiminekut koguselt kui väärtuselt — esimene 46,7%, teine 42,1% võrra, kusjuures

heeringateimport kahanes ainult koguselt (6,6%), kuna väärtus hindade tõusu tõttu suurenes 35,0% võrra. Edasi tuleks nimetada veel loomasööda ja suhkru sissevedu — esimene kahanes väärtuselt 82,5% kuna teise sissevedu püsib üldjoontes l. a. septembri tasemel.

Tähtsamaist välisriigest tõusis kaubavahetus k. a. septembris (võrreldes l. a. septembriga): Briti, Saksa, Läti, Rootsi, NSVL-u ja Norraga, kuna kahanes: P. Am. Ühendriikide, Prantsuse, Soome, Poola ja Leeduga. Neist riigest oli meil k. a. septembris kaubavahetusbilanss aktiivne: Britiga +1,8 milj. kr., Saksaga +495 tuh. kr., NSVL-ga +168 tuh. kr., Poolaga +53 tuh. kr., Leeduga +51 tuh. kr., Prantsusega +29 tuh. kr. ja Norraga +5 tuh. kr., kuna passiivne oli: P. Am. Ühendriikidega —396 tuh. kr., Soomega —120 tuh. kr., Lätiga —102 tuh. kr. ja Rootsiaga —27 tuh. kr. Võrreldes l. a. septembriga näeme aktiivsuse tõusu: Briti, NSVL-u, Poola ja Leeduga ning kahanemist: Saksa, Läti, Prantsuse, Rootsi, Soome ja Norraga.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusministeeriumi Tööstusosakond teatas Sotsiaalministeeriumi Töökaitse- ja Sotsiaalkindlustusosakonnale viimase järelepärimisele, et Tööstusosakond ei leia võimalikuks pooldada 40-tunnist töönädala kehtimapanekut tekstiiltööstuses, mis küsimus on võetud tuleval aastal peetava Rahvusvahelise töökonverentsi päevakorda.

Osakonna eitav seisukoht on põhjendatud asjaoluga, et meie kiutööstus ei ole tehniliselt niivõrd moderniseeritud, et ta võiks seista väärilisena ja võistlusvõimelisena Lääne-Euroopa või koguni Jaapani ettevõtete kõrval. Eriti paistab see silma puuvillatööstuses, kus olevalist värtnaist seisab töötä 52 prots. ja kudumismasinaist 60 prots.

● Majandusminister lubas Saaremaa kalandusühingule tollivabalt vedada sisse kuus sügav-vee angerjapüügimõrda. Mõrrad ostetakse Rootsis osalt krediidi peale, mille tasumine toimub rootsi kalaimportõride kaasabil angerjate ekspordi näol.

Peab märkima, et kõiki nõudeid rahuldavaid sügav-vee angerjapüügimõrdu ei ole veel suudetud valmistada kodumaa, ehkki see oleks soovitav, sest iga mõrra ostuga saadetakse välismaale ümmarguselt 1200 Ekr. Teisalt ei või aga piirata kohaste piüüniste hankimist kalureile, eriti nii väärtusliku kala püügiks, nagu angerjas, kelle eksport kasvab just nimetatud piüüniste tarvituselevõtu tõttu.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● A. Ottmann'ile, Tallinnas, Tartu m. 52 mehhaanilise jalandudetööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 10 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid, kogujõuga 4 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid jalanduseid.

● J. Schein'ile, Antsla alevis, Võrumaal ja hu- ja saeveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 25 töölit. Jõuandjaks lokomobiil 75 h. j. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali ja jahvatatakse vilja.

Enne töö algamist tuleb kõrvaldada rida mitmesuguseid tehnilisi puudusi ja teha täiendusi töökaitse seaduse kohaselt ja tööliste heaolu huvides.

● E. Nirk ja A. Romet'ile, Narvas, Tallinna m. 8 asuva siidi- ja puuvillakudumistööstuse suurendamiseks ja ümberasetamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid, kogujõuga 4 h. j. Kootakse mitmesugust riidet.

● Luscher ja Matiesen'ile, Tallinnas, Kohutu 12 naturaalarmarja- ja puuviljamahlade tööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte annab tööd kuni 10 töölisele. Jõuandjaks elektrimootorid, kogujõuga 2 h. j. Valmistatakse igasuguseid marja- ja puuviljamahlu.

● O.-ü. „Raadio-elektrotehnika Tehas'ele“, Tallinnas, Reimani 9 sisseseatud raadioaparaatide ja elektritarvete tööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 75 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid. Valmistatakse raadioaparaate ja elektritarbeid.

● Valga linnavalitsusele, Valgas, Pikk tän. sisseseatud linnatapamaja osaliseks kasustamiselevõtmiseks.

Majandusminister andis loa:

● Ehitus a.-s. „Beton“ asutamiseks 50 000 kr põhikapitaliga. Asutajad on J. Liibant, F. Haas ja E. Dick. A.-S. eesmärgiks on igasuguste ehitiste projekteerimine ja püstitamine omal arvel kui ka teiste ülesandel.

● O.-ü. „Pärnu Transportühing“ asutamiseks 30 000 kr. põhikapitaliga, asutajad on A. Kalda, M. Seiler, A. Gerberson ja V. Klassen. Osatüingu ülesandeks on reisijate, kraami, kauba- ja materjalide transpordi korraldamine ja oma vajadusiks määratud veoabinõude valmistamine.

● Tööstuse a.-s. „Kemikaal“ asutamiseks 50 000 kr. põhikapitaliga. Asutajaina on põhikirjale kirjutanud alla J. Oja, M. Hurt ja H. Klaus. Seltsi eesmärgiks on igasuguste keemiaainete ja hapniku valmistamine ning nendega kauplemine.

● Tööstus-kaubanduse a.-s. „Estoliit“ asutamiseks 200 000 kr. põhikapitaliga. Asutajaina on põhikirjale kirjutanud alla J. Rumberg, J. Raudsepp ja O. Rütli. A.-s-i eesmärgiks on võimaldamise juures tekkivate kõrvalainete kasustamine ja töötlemine ning nende saadustega kauplemine. Esi-joones kavatakse kutsuda ellu kunstsarvetööstus.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM SEPTEMBRIS JA KOLMVEERANDAASTAL.

TALLINN HARBOUR IN SEPTEMBER AND 9 MONTHS.

Septembris algas tagasimine laevasõidus. Tallinna sadama läbikäik välissõidus liikunud laevadel oli septembris märksa väiksem kui augustis. Nii tuli septembris välissõidust Tallinna laevu mahuga 94 758 net. rgt., eelmisel kuul 134 557 net. rgt. ja väljus laevu mahuga 91 081 net. rgt. eelmise kuu 131 988 net. rgt. vastu. Üldse kahanes laevade läbikäik välissõidus Tallinna sadamas mahu järgi 30%, võrreldes eelmise kuuga, sealjuures on aga käesoleva septembri läbikäik mahu järgi 8,1% suurem kui l. a. Rannasõidus oli ka laevade läbikäik märksa väiksem eelmisest kuust, nimelt 29 335 net. rgt. eelmise kuu 38 058 net. rgt. vastu.

Kaubavedu oli vaatamata laevasõidu vähenemisele septembris elavam eelmisest kuust. Eesti ja välisriikide vaheline kaubavedu laevadel Tallinna sadama kaudu ulatus septembris 64 510 tn-le eelmisele kuul 50 291 tn. Septembris suurenes nii sisse- kui väljavedu, kuid sissevedu ligi poolteist korda enam. Sisse toodi kaupu 34 205 (eelmisel kuul 25 989 tn.) ja välja läks 30 305 tn. (eelmisel kuul 24 302 tn.).

Reisijatevedu jäi septembris eelmisest kuust märksa väiksemaks. Septembris liikus Eesti ja välismaade vahel Tallinna kaudu ainult 4546 reisijat, eelmisel kuul 15 740.

Rannasõidus veeti septembris kaupu

laevadel Tallinna 10 722 ja Tallinnast välja 2240 tn. Eelmise kuu vastavad arvud olid 15 200 tn. ja 2257 tn.

Aasta algusest 1. oktoobrini oli Tallinna sadama tegevuses märkida enam elavust eelmisest aastast. Laevade läbikäik ulatus mahu järgi välissõidus käesoleval kolmveerandaastal Tallinna sadamas 1 461 148 net. rgt-le eelmise aasta sama ajavahemiku 1 226 787 net. rgt. vastu, suurenemine 19,1%. Laevasõidu elavnemine on tingitud peamiselt märksa suurenenud reisisjateveost; ka kaubavedu on tänavu suurem, kuid suhteline juurdekasv reisisjateveos ületab juurdekasvu kaubaveos.

Reisisjatevedu Tallinna kaudu välisriikidesse ja välisriikidest ulatus k. kolmveerandaastal 68 230 isikule eelmise aasta 45 151 reisisja vastu, suurenedes 51,1% võrra. Tänavu suurenes Eesti-Soome vaheline liikumine, samuti külastasid turistid eelmisest aastast rohkem Tallinnat.

Kaubavedu välissõidus Tallinna kaudu oli käesoleval kolmveerandaastal 436 100 tn. eelmise aasta sama aja 425 818 tn. vastu, juurdekasv 2,4%. K. a. kaubaveos on sissevedu peagu võrdne väljaveoga, kuna eelmisel aastal ületas väljavedu kaugelt sisseveo.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine välisturul näitas m. n. nõrgenemist. Nii noteeriti Manchesteris eesti võihinnaks 97—99 š. cwt 1. n. 104—106 š. vastu. Ka Saksast saime m. n. 5 snt kg-lt vähem kui eelmisel nädalal, s. o. 163 snt fob Tallinn. Hindade nõrgenemise tõttu noteeriti meie eksportvõihinnaks 141 snt kg. Kuna aga riiklikult kindlustatud hind on 15. X alates kr. 1.70 kg, ei mõjasta välisturuseisundi kujunemine otseselt tootjale väljamakstavat hinda senini, kui hinnanoteering ei ületa kindlustatud hinda.

Võihinnaliikumise tendentsi peetakse praegu selgusetuks. Kuigi olukord võiturul näis k. a. augustis olevat võrdlemisi rahuldav, muutus seisund septembris siiski ebanormaalseks. Oktoobri esimesil nädalail võib märgata mõningate maade võihindade paranemist Inglises, kuid m. n. muutus seisund taas kindlustetuks. Peamiseks võihinnalanguse põhjuseks viimasel ajal näib olevat Hollandi võipakkumine. Rahavääringu ümberhindamise tagajärjel suurenes Hollandi võistlusvõime võiturul, ning seetõttu pakuti võid Hollandist tunduvalt odavamalt kui teisist maist. Et praegu Inglises on võitagavarad suuremad kui m. a., mõjus Hollandi pakkumine ebasoodsalt ka teiste maade võihindade liikumisele. Kuna võipakkumine on kujunenud võrdlemisi suureks, sõltub võituru kujunemine peamiselt sellest, kuidas muutub tarvi-

tus Inglises ja P. Am. Ühendriiges. Saksas pannakse seevastu suurt rõhku oma maa võitoodangu töstmiseks Saksas piimatalitustis duste tootmise vahelkorda muudetud viimastel nädalail või kasuks. Nii vähendati võitoodangu töstmiseks Saksas piimatalitustis müügilõimeva koore ja juustutootmist. Selle

(Järg lk. 772)

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a.	1935. a.	1934. a.
	12./X- 18./X 1936	5./X- 11./X 1936	1. I kuni 18. X	1. I kuni 20. X	1. I kuni 21. X
VOI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	224,6	46,0	8765,6	8940,0	8516,1
Sellest:					
Saksa . . .	92,3	46,0	3634,4	3490,5	2613,5
Inglisse . . .	117,6	—	5013,3	5131,7	5732,0
Belgiasse . .	—	—	—	42,3	15,4
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	1713	1103	38804	42531	30714
Sellest:					
Inglisse . . .	85	65	16946	21803	18156
Saksa . . .	1434	1037	17690	17064	9034
PEEKON					
(tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	38,7	16,0	1825,1	1792,8	1984,4
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	—	10,3	6239,1	4294,7	8071,5
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	2655,4	2850,1	2212,3
Belgiasse . .	—	—	1039,4	70,3	121,6
Soome . . .	—	—	465,2	140,3	99,3
Saksa . . .	—	—	1174,3	1092,3	523,8
Prantsusse .	—	—	738,7	10,3	60,5

tagajärjel oli piimatalituste võitoodang oktoobri teisel nädalal 75 449 kv eelmise nädala 73 433 kv vastu. M. a. samal ajal oli nädala võitoodang 54 791 kv. Seega oli võitoo-

dang Saksas oktoobri esimesil nädalal ligi 30% võrra suurem kui m. a. samal ajal.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1612 tonni, Saksa 2140 tonni.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Kuna meie peamiseks juustuturuks oli senini Prantsuse, näis selle rahavääringu ümberhindamine meie juustukaubandusele mõjuvat võrdlemisi raskesti. Viimaseil nädalail on aga seisund näidanud siiski paranemist, sest juustuhind Prantsuses on ka kõvenenud. Seetõttu langes meie eksportjuustu hinnanooteering vaid 10%, kuna fr langus ulatus ligi kolmandikule.

Vastavalt seisundi kujunemisele Prantsuses noteeriti meie šveitsi eksportjuustu hinnaks riikliku juurdemaksuta franko Tallinn:

12 A . . . 100 snt kg	11 A . . . 95 snt kg
12 B . . . 92 " "	11 B . . . 88 " "

Siseturu-juustuhinna noteering jäeti endiseks, s. o.:

šveitsi juust	125 snt kg
hollandi "	100 " "
backsteini "	100 " "
konserv "	130 " "

Turutendents eksportjuustul selgusetu.

Juustuturuseisundi kujunemine välisurul toimus viimaseil kuul paranevas suunas. Nii oli Inglises septembris tähtsamate maade juustuhind 20—30% kõrgem kui m. a. samal kuul. Kuivõrd aga säärane hindade tase on püsiv, ei ole selge, kuna ookeanitaguseis mais on juustutoodang tänavu suurem kui l. a.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis jäi püsima 90 š-le tsntn, ja on seega 6 š kõrgem kui l. a. samal ajal. Nõudmine peekoni järele on praegu hea, millega on seletatav praegune kõrge hinnatase. Peekonsigade noteering näitab juba hooajalist lõdvenemist. I sordi noteering langes 2 snt kg-lt 86 snt-le. Kuid praegune hind on siiski 14 snt ehk ligi 20% kõrgem kui l. a. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	86	81		
55,5—59 "	81	77	Siseturu-	
72,5—75 "	81	77	hinnad	
75,5—80 "	77	73		

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul veiste pakkumine keskmine. L. n. turustati 436 elus- ja 15 tapetud veist. Nõudmine veiselihale rahuldav, kuid halvavalt annab end tunda praegune laatade hooaeg.

Põllupidajad peaksid püüdma veiseid turustada siis, kui hinnad on püsivamad ja paremad. Laatadel oldagu müügitehinguga ettevaatlikud ning mitte müüa veiseid juhusliku „laadanoteeringuga“. Kuna praegu on veiselihatarvitajaks ainult siseturg, võivad

M. n. saadeti NSVL-u viimane saadeti 1090 siga. Seega on NSVL-u leping 700 000 kr väärtuses täidetud 7 nädala jooksul. Kogusummas on saadatud selle lepingu järgi 9126 siga. Kuid elussigade eksport ei katke seega, kuna käesoleval nädalal algab elussigade eksport Saksa. Kuna Saksa turg nõuab pisut raskemaid sigu, tuleb seakasvatajail nuumata sigu enam. Eksporttapamajad ostavad elussigu müüd alates 100 kg ja novembris alates 105 kg. Soovitavaks eluskaalu raskuseks peetakse 120 kg. Väljamaksuhind on 60 snt eluskaalu kg. Saksaga on sõlmitud elussigade leping ca 10 000 seale.

siin hinda reguleerida ja hoida ainult põllumehed ise ühtlase pakkumisega nõudmise piires. Veiseliha nimetamisväärt eksport algab l. XII. Seks ajaks on läbi ka suurem veiste pakkumine ning eelmiste aastate kogemusel võib loota hinnatõusu.

L. n. keskmiselt maksus nuumatud pulliliha (eluskaal üle 400 kg) 42—46 snt, keskmisil 35—40 s, ja lahjadel 30—33 s kg.

Väiksemal pullidel maksus liha ühe sendi võrra odavamalt eeltoodust.

Eluskaalu alusel turustati nuumatud pulle 26—27 s, keskmisi 24—25 s ja lahjasid 20 s piires kg.

Lehma- ja härjaliha maksus nuumatulil 42—47 s, keskmisil 30—40 s ja lahjadel 24—28 s kg. Eluskaaluhind vastavalt rammusu-sele 15—20—27 s kg.

Mullikaliha (eluskaal 120—300 kg) maksus nuumatulil 42—45 s, keskmisil 35—40 s ja lahjadel 30—33 s kg. Eluskaaluhind 20—23—26 s kg.

Vasikaliha pakkumine väike. Nädalas turustati vaid 298 vasikat. Lihahind püsib täpsalt eelmise nädala noteeringu piires, nuumatulil 70—75 s, keskmisil 55—65 s ja lahjadel

50—55 s kg. Eluskaalu alusel müües 35—45—53 s kg.

Lambaliha pakkumine suur ning lihahinnad siseturul nõrgenesid. Nii maksus liha nuumatulil 43—45 s, keskmisil 40—42 s ja lahjadel 37—40 s kg. Eluskaalu alusel turustati 19—23 s kg.

Eksportlambaliha noteering jäi korduvalt endiseks, s. o. 60—65 s kg ning eluskaaluhind franko saatejaam 27—29 s kg. Nädala väljaveokogus 5 000 kg.

Sealiha pakkumine keskmine. Turustati 601 siga. Hinnad kõvenevad. Liha maksus seaviisi ühes pea-jalgadega kõigil sortidel 78—83 s kg.

Nahanoteering jäi muutmatuks.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine välisesturul näitas m. n. edasi hooajalist paranemist. Vastavalt välisesturuseisundi kujunemisele noteeriti meie eksportmunade hinnaks 100 snt kg franko kogumispunkt, mille alusel maksavad eksportörid tootjale vähemalt:

50 gr raskusist munadest	50 snt kümme ehk 10 snt paar
55 " " " "	54 " " " 10,8 " "
60 " " " "	59 " " " 11,8 " "

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskusil munadel 35 snt kümme ja üle 50 gr 40 snt. Turutendents kindel.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinna aeglane tõus jätkub. Kuigi piimahindade noteering jäi endiseks, võib linnatimbruse karja kontrollühinguist sissetulnud hinnateadetest näha, et paljude ühingute kõik põllumehed saavad II valiku rõõskpiimast 10 senti liitrist. 9 senti saadakse veel üksikutest kauplustest ja nendegi arv väheneb järjekindlalt.

Samuti kirjutatakse, et toodang näitab veelgi langustendentsi. Seda viimaste külmade ja vihmaste ilmade tõttu neis karjades, mida püüti veel karjatada väljas. Suurem osa karju on aga jäetud lauta ja seal muutub piimatoodangu langus normaalseks, s. o. vähehaaval langedes vastavalt liipsiperioodile.

I valiku rõõskpiima Tallinnas turustamise lubasid on praegu Põllutöministeeriumi andmetel kokku 58 majapidamisel. Neist: Tallinna ümbruse Talupidajate Ühingu kontrollimi-

Siseturul on kanamunahinnad linnades erinevad. Madalaimaks osutub munahind Tallinnas ja Haapsalus, kõrgemaks kui teisis linnades Valgas. Võrreldes m. a. sama ajaga on k. a. kanamunahinnad siseturul enam-vähem võrdsed. Kuna aga siseturule jäänud munakogus on suurem kui m. a., on kanamunade tarvitus siseturul näidanud tõusu, kusjuures suurenenud pakkumise juures jäid hinnad püsima. Viimast asjaolu võib seletada teiste toitainete hindade kõvenemisega, mille tagajärjel munatarvitus laienes.

sel 36 (1. veebr. — 48) majapidamist, Jõe-lehtme karjakontrollühingu kontrollimisel 2 (1. veebr. — 5) majapidamist ja üksikmajapidamisi 20 (20). k. a. 1. veebruariks oli I valiku rõõskpiima tootjaid kokku 73 majapidamist, nütüd on nende arv seega langenud 15 võrra. I valiku rõõskpiim läheb peamiselt müügile P.-K. Võiekspordi keskmieerei kaudu, samuti tarvitavad I valiku rõõskpiima paremad söögimajad, kuna piimakauplustes lahtiselt I valiku rõõskpiima müüakse vähe. Osa I valiku majapidamisi turustavad oma piima II valiku piimana, nii näiteks Pärasmäe küla I valiku piimatootjad.

Möödunud nädala kohta noteeriti 19. okt. s. a. järgmised piimahinnad: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. II valiku

rõõskpiim müügil piimakauplustele 9—10 senti liiter ja müügil piimatööstustele 8 senti liiter. Tendents — tõusev.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	—	13	12
Tartu	14—15	11	—	9—10
Narva	15	—	—	10

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Pärnu	16	11	—	10
Rakvere	—	11	—	9
Valga	13—15	—	—	8—9
Haapsalu	—	—	9	7—8

Võihinna kindlustamisega kr. 1,70 kg on tõusnud piimahind linnades üldiselt. Suurem tõus toimus Narvas, kus hind tõusis tervelt 2 sendi võrra.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. kõvenesid hinnad teraviljaturgudel ja saavutasid kõrgseisu k. a. jooksul. Nisuhindade kõvenemine on tunduvalt suurem kui rukki oma, mis on tingitud peamiselt halvenevast nisulõikuse väljaveateist Argentiinas ja Austraalias. Samuti avaldab toiduteraviljaturule ka tunduvalt mõju viimane Rahvusvaheline Põllumajanduse Instituudi lõikuse ülevaade, millest nähtub, et euroopa riige nisutoodang on viimase hinde alusel tunduvalt nõrgem eelmise kuu hindest, jäädes ühtlasi ka märksa väiksemaks (7%) l. a. lõplikust toodangust. Tänavuse väiksema lõikuse juures on nõudmine siiski suurem kui l. a. millega ongi seletatav viimaseaegne elav nõudmine ja järjekindel hindade paranemine toiduteraviljaturul.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 11.95 (11.87), Winnipeg 10.30 (10.05), Hamburg (La Plata) 11.57 (10.77);

Nisu: Chicago 15.71 (15.48), Winnipeg 15.40 (14.90), Hamburg 18.03 (17.48), Liverpool 17.05 (16.45);

Mais: Chicago 13.71 (13.76).

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturg ei ole suutnud veel elavneda, kuna uuest saagist turuletulevad kogused piirduvad esialgu proovisaadetisiga.

Paljude kuldvaluutamaade rahakursi ümberhindamisele järgnenud ebastabiilsusest seisundist ei ole veel jõutud täiel määral välja. Nii on praegugi linaärid ja ketrusvabrikandid ostudes õige tagasihoidlikud. Turu nõrgenemine on lakanud siiski ja asetunud stabiilsema olukorraga. Nii on viimased linahinna

Siseturul jäid börsinoteeringud eelmise nädala tasemele. Söödateraviljaturg, vaatamata tänavusele väiksemale lõikusele, on praegu väike ja hinnad üksikuil turgudel on püsinud kogu sügise enam-vähem ühtlase tasemel. Praegu ollakse ostudega tagasihoidlikud sest söödavilja vähesuse all kannatajad talupidajad on ootaval seisukohal riikliku segajõusööda müügikorralduse ja hindade kujunemise suhtes. Tähtsamaks ostjaks söödaviljaturul on kaitseväge, kelle ostukogusest ja makstavaist hindadest kujuneb ka üldine söödaviljahindade tase. Senini maksis kaitseväge ostutingimusi ülesseatud nõudele vastava kaera eest 10 snt ja odra eest 14 snt kg, kuid müüd otsustati tõsta kaerahinda 2 snt võrra, odrahinda 1 snt võrra ja maksta kaerast 12 snt ning otradest 15 snt kg. See-ga on viidud kaitseväge poolt ostetava söödavilja hind enam-vähem ühtlasele tasemele, või mõnes rajoonis isegi kõrgemale vabaturuhinnast. Kuigi kaitsevägeostud on teataval määral mööduandvad söödaviljade hindade kujunemisel, on nad siiski püsinud üldiselt madalamal vabaturuhindadest, mistõttu peale ettevõtetud hindade tõusu kaitseväge-ostudel on loota ka väikest hindade paranemist vabaturul.

teated võrdsed eelmise nädala hindadega. Dundee Prices Current & Trade Report'i teatel olid linahinnad cif Dundee inglistonnilt £:

	14. X 36	7. X 36
Võru-Petseri R	64—65	64—65
Eesti hoffs, üle puhastatud R	63—64	63—64
Pärnu takk — I sort	49—50	49—50
Läti Liivi R	63—64	63—64
Vene kasteleo IV grupp I sort	71—72	71—72
" veeleo I " I "	69—70	69—70

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris oma istungil 16. X 36 Tallinnas Börsikomitee ruumes linakokkuostuhinnad küll samale tasemele, nagu eelmisel nädalal, arvates R-sordilt, kuid sortide hinnaskaalas ettevõtetud muudatuste tagajärjel tõusis madalamate sortide hind märksa. Ka takuhinda tõsteti, hinnates I sordi taku võrdseks OD hinnaga, mis vastab enam lina ja taku maailmaturuhindade vahekorrale.

Petseri on meil teisist linarajoonest palju ees. Nii toodi 15. X k. a. Petseris peetud kuu-laadale ca 20 000 kg lina, mis müüdi hinnaga R-sordi alusel 102 s kg. R-sorti oli vähe — ainult 5%, HD märksa rohkem — 40 %. Lina oli enamasti uuest saagist.

Linaseemneid toodi samal päeval turule ca 50 000 kg, mis müüdi 16—16,5 snt kg 90% puhtuse alusel.

Linaseemnete ning linahind võrreldes eelmise Petseri laadaga pisut nõrgenes.

Linaharimine algas kõikjal. Nii töötavad juba toorlinavabrikud Vändras, Abjas jne. Kuksema linavabrikus, Järva-Jaanis, tehti peale mitmeaastast seisakut põhjalik remont ning alustab lähemal päeval tööd, kuna linavarte vastuvõtmine algas juba varem.

Võrreldes viimase noteeringu andmeid eelmisega kujunesid hinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu snt kg:

	16. X 36		9. X 36	
	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
R	96	95	96	95
HD	87	86	87	86
D	78	77	78	77
OD	69	68	67	66
LOD	60	59	56	55
H	51	50	44	43
Takk I sort	69		56	
" II "	60		44	
Ehitustakk	17		17	

Tendents paranev.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal veeti välja ainult 1 500 kv. seemnekartuleid. Käesoleva nädala lõpus on loota seemnekartulite väljasaatmist umbes 2000 kv. Vaatamata halvadele ilmadele tuleb igapäev Tallinnasse 7—10 vagunit seemnekartuleid.

Peale seemnekartulite alustati läinud nädalal Läänerannas söögikartulite kokkuvõtmist Rootsi jaoks. Esimesed purjekad läksid selle nädala alul välja.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-

olekul 19. oktoobril s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Läänerannas kr. 2,00—2,25 kv. 2. Seemnekartul: Majasteet kr. 3,60—4,60 kv. Varajane kollane kr. 4,00—4,60 kv. Seemnekartuli hind vastavalt tunnustamise klassile ja valikule. 3. Tööstuskartul: tärklisvabrikutes kr. 1,60—2,20 kv ehk 10 sent. tärklise protsent; piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunaturul hakkavad juba tõusma esiplaanile õunte talisordid, kuma sügissortide müük on jõudmas lõpukorrale. Isegi meil nii hästi tuntud ja turul kogu sügisehooajal sagedastipakutud antonovka, mida loetakse tihtilugu ka taliõunaks, on jäänud juba tagaplaanile õuntemüügi juures. Vähesed pakkumised tõttu tõusis ka antonovka hind m. n. jooksul tunduvalt. Turguvalitsevaks taliõunaks on varsti kujunemas sibulõun. Tartu roosiõuna ja teisi talisorte esineb turul vähem. Sibulõun on leidnud teed ka soome turule ja nende kokkuostmine on muutunud elavamaks. Soome poolt

anti Eestile oktoobri peale 50 tn-ne lisakontingent, mistõttu meie võime oktoobri jooksul vedada Soome 120 tn õunu. Selline ekspordimisvõimalus tõi elavust taliõunte ostu-müügi- tehinguisse ja ekspordõunte hinnad hakkasid märgatavalt kerkima. Eksportkõlblikest taliõuntest maksti juba m. n. lõpul 34—35 s kg, või läbisegi sortimata taliõuntest 24—27 s kg. Eksportkõlblikest tartu roosiõuntest maksti isegi 38—40 s kg. Üldse on tartu roosiõun meie nõuetavamaid kaubaõunu, mida eelistatakse ka Soomes meie tavalisile sibulõuntele, milliseid peetakse liialt väikesiks.

Sibulate eksport seisab endiselt, kuid sibulate hind siseturul näitab siiski pigem tõusu kui langust. Tallinna turul müüdi sibulaid käesoleva nädala algul juba 30—35 s kg, kohapealseil turgudel 25 s kg. Sigureist maksti 14—15 s kg. Parema tomati hind tõusis turul, kuna praaktomat ka odava hinna juures ei leidnud ostjaid. Praaktomateist valmistati sel aastal võrdlemisi palju tomatitüüreid, mistõttu on kadunud täiesti välismaalt

tomatitüüre sissetoomise tarve. Juurviljaturul püüsid eelmise nädala hinnad. M. n. jooksul, s. o. 12—17 X veeti meilt välja: õunu 48 309 kg, jõhvikaid 13 081 kg, konserv. pohli 4 000 kg ja konserv. kurke 33 kg. Nimetatud õunte väljaveokogus ületab kõik teised k. a. õunte väljaveo nädalakogused, mis osutab sellele, et Soomes on kasvanud huvi meie õunte vastu.

KALATURG. — FISH MARKET.

L. n. veeti välja elusangerjat ca 28 000 kg ja värsket kala (koha, haugi, latikat jne.) 5 000 kg.

Elusangerjat laaditi Pärnus 14 500 kg, millest maksti 120 s kg-st, Haapsalu ja Virumaa sadamais 13 500 kg, peamiselt rändangerjat, millest maksti 135—150 s kg-st.

Vähipüügihooaeg, seega ka -eksport, lõpes. K. a. elusvähkide väljavedu on koguselt ning väärtuselt suurem l. a.-st. Tänavu veeti vähki välja 10 833 kg ehk 273 000 tk kr 16 617 väärtuses, l. a. 6 754 kg ehk 221 500 tk kr 6 350 väärtuses.

Siseturu-kalakaubanduses valitses võrdlemisi elav tegevus. Siseturule tuli rohkesti latikat, ahvenat ja kiiska Peipsist ning Võrtsjärvest. Ka lõhe ja iherust saabus suuremal kogusel Keila-Joa, Narva, Pärnu ja Virumaa jõgedest. Elava nõudmise tõttu püüsid hinnad rahuldavad.

Lõhehind: marjakala tervelt 280—320 s kg, niisakala tervelt 140—180 s kg, lõigatult 250 s kg, iherus (merefõrell) 120—160 s kg, angerjas 120—180 s. kg. Koha müügil vähe 80—110 s kg, ahvenat ja latikat rohkesti. Ahvenad suured 30—40 s kg, väikesed 15—20 s kg, latikad 35—50 s kg, siiad 50—80 s kg, vimmad 40 s kg, väikesed kiisad 10 s kg.

Kilu- ja räimepüük arenes rahuldavalt Tallinna lahes ja sellest idapoolseis püügiveses. Suuropi Paldiski rannikvetes oli kalasaak kehv. Saaremaa rannikvetes nädala lõpul kilu vähe, kuna varem oli saak rahuldav.

Tallinna kalasadama kaudu tuli müügil nädala kestel värsket kala ca 55 000 kg, sellest kilu 10 000 kg, räimi 44 000 kg ja teisi kalasorte 1 000 kg. Peale selle tuli turule kilu ja räimi koormail ja veoautodega ning Saaremaalt Virtsu kaudu raudteel värsket kilu ca 6 000 kg.

Et kilusoolamishooaja tõttu suureneb järjest nõudmine värsketilule järele, on viimasel ajal toodud ka mõnesid partiisid (l. n. ca 2000 kg) värsket kilu Soomest, kuid soome kilu kvaliteet on nõrk, kaup kannatanud kaugemaa transpordi all. Soome kilu müüdi ülesostjale 23 s kg, turul 30 s kg. Tallinna lahe kilust maksti kalureile 30—37 s kg, turul müüdi 35—40 s kg. Räimest maksti kalasadamas 9—15 s kg, turul müüdi 15—18 s kg, tursk 25 s kg, lest 28—40 s kg.

Soolakala müügil rohkesti, soolasilk 20—25 s kg, kilu võrtsidega 50 s kg, soolaturusk 50 s kg, soolasiig 60—80 s kg.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

FRANTSUSE.

Prantsuse frangi devalveerimise seadus.

Devaluation of Franc Act in France.

2. X kuulutas Prantsuse Vabariigi president välja „Rahaseaduse“, millega kaotatakse 1928. a. seadusega kehtimapanud n. n. Poincaré frangi kullapariteet.

Frangi uus kullapariteet jääb lahtiseks, kuni seda määratakse kindlaks eridekreediga, kuid vahepeal peab frangi pariteet jääma 43 ja 49 mgr 0,900 puhta kulla vahele.

Frangi kursi hoidmiseks nimetatud piires kuni uue pariteedi kindlaksmääramiseni on asutatud „stabilisatsioonifond“ mida juhib Banque de France riigikassa arvel. Fondi suurus on 10 miljardit franki ja selle summa hankimiseks on sõlmitud eriline konventsioon rahaministri ja Banque de France vahel.

Kulla välja- ja sissevedu on pandud Banque de France kontrolli alla.

Seaduse art. 6 määrab, et väliskohustuste täitmisel, mis olid sõlmitud fr-es enne käesoleva seaduse väljakuulutamist, ei ole kohaldatav uus frangi pariteet, vaid säärasel juhudel tuleb võtta aluseks frangi pariteet, mis oli kirjutatud ette Prantsuses tehingu sõlmimise ajal kehtinud rahaseaduses.

Seaduse teine osa teeb sunduslikuks kulla deklareerimise, kuid võimaldab müüa kulda Banque de France'ile hinnaga 1 frank = 65,5 mgr kulda.

Prantsuse uus väliskaubanduspoliitika ja tollide ning kontingentide muudatused.

New Foreign Trade Policy, and Changes in Custom Tariffs and Quotas in France.

Ühenduses frangi devalveerimise seaduse kehtimapanekuga teatas Prantsuse valitsus, püüdes sellele sammule anda sisepoliitilisel põhjusil võimalikult rahvusvahelisest olukorrast tingitud sammu ilmet, oma kavatsusest kergendada rahvusvahelise kaubavahetuse arendamist oma tollipoliitika elastsemaks muutmise teel.

Selle uue suuna teostamiseks kuulutati 3. X välja rida dekreete sisseveotollide ja -maksude vähendamiseks, valuuta erimaksude alandamiseks ja mitmete kontingentide kaotamiseks.

Kaupade ringvoolu kasvu saavutamiseks tollipoliitika kohaldamise teel luuakse alatine

Isikuilt, kes ei ole 15. XI s. a. möönnud oma kulda vabatahtlikult, võetakse riigikassa heaks neil olevalt kullalt erakorralist maksu suuruses, mis vastab nende käes oleva kulla väärtuse juurdekasvule.

Samuti võetakse 50% maksu puhtakasude pealt, mis tekivad 21. ja 26. IX 1936 vahel sõlmitud börsitehingult.

Seaduse kolmas osa laiendab valitsuse võimu hindade põhjendamata tõstmise vastu võitlemiseks ja annab valitsusele õiguse panna kehtima sunduslikku lepitust ja arbitraaži ning palkade kollektiivlepingute revideerimist, kui elukallidus peaks tõusma, võttes aluseks 1. X 36 indeksi.

Samuti võib valitsus seadusis ettenähtud organite nõudmisel korraldada põllumajandussaaduste hindade revideerimist.

Seadusega ühel ajal on sõlmitud konventsioon rahaministri ja Banque de France vahel, millega määratakse ära viimase kullavara ja kulddevisiide ümberhindamise alused.

Ümberhindamisel tekkivat kapitali juurdekasvust antakse 10 miljar. fr. stabilisatsioonifondile ja ülejääki tuleb kasustada riigikassa avansside vähendamiseks Banque de France'is.

hindade kontrollkomisjon majandusministeeriumi juurde, kelle ülesandeks on jälgida kaupade liikumist ja vältida põhjendamata hindade tõusu vastavate tollimuudatuste abil, näit., tariifide alandamise või kontingentide kaotamise teel.

Valitsus arvab, et frangi lähendamine teistele väeringuile võimaldab prantsuse põllumajanduse ja tööstuse kaitset pehmema tollipoliitika abil, seda enam, et viimane avab tee ka soodsamate kaubanduslepingute sõlmimisele, millest saaksid veel kasu eksporttööstused, kellele odavam frank juba niigi aitab võistelda välisurgudel.

Peale nimetatud alatise komisjoni on kaubandusministeriumi juures moodustatud „Tollitariifide revideerimise Komitee“ ülesandega töötada ümber senist tariifi põhjalikult ja süstemaatiliselt.

3. X dekreediga vähendatakse alates 10. X tolle järgmiselt: tooraineilt — 20 prots., pooltööletud aineilt — 17 prots. ja valmis-kaupadelt 15 prots. Need alandused kehtivad

ainult kontingentimata kaupade kohta, arvatud välja teatavad põllumajandussaadused, ja samuti ei saa alandust ained, millede kohta on kehtivad tariifikontingendid. Teise dekreediga vähendati 10. X 20 prots. võrra liitsentsimakse, mida võetakse kontingendituid kaupade sissevedajailt. Ära on kaotatud kontingendid mitmele kaubale, nende hulgas ka vineerile.

INGLISE.

Hõberebasenahkade turustamine Inglises.

Marketing of Silver-fox Furs in England.

Hõberebaste hinnad Londoni oksjoneil viimase 10 aasta kestel olid £:

	Keskmine	Kõrgem
1926	15	92
1927	19	255
1928	24	245
1929	20	142
1930	16	175
1931	10	92
1932	8	98
1933	8	98
1934	8	40
1935	7.10	46
1936	7	37

Sinirebaste hinnad olid sel aastal keskmiselt tükist jaanuaris £ 4.—, aprillis £ 4.10 ja juulis £ 3.10.

Punarebaste hinnaks oli aprillis, 1936 skandinaavia rebaste eest keskmiselt 35 š tk.

Sini- ja punarebaste peale on nõudmine võrdlemisi väike, hõberebaseile seevastu õige elav.

Rebaste hinnad on langenud pärast sõda kiiresti, ühenduses rebasekasvatuse arenemisega. Hõberebaste nahkade hinnad olid enne

sõda ca £ 150 — £ 250, praegu on parema hõberebasenaha hind £ 40.—. Ühenduses hinnalangusega on aga vastavalt laienenud turumahuus.

Asjatundjate arvamuse järgi on olnud rebasenahad, vaatamata moemuudatusile, ikka nõuetavad, kuna need nahad ei ole asendatavad teiste karusnahkade. Näit. ei leidu paremat nahka palitukraedeks, keepideks ega riiete kaunistamiseks kui rebase (hõbe) nahk.

Arvatakse, et rebasenahkade hinnad peaksid jääma püsima praegusele tasemele, mis on keskmiselt ca £ 7.— hõberebasenahk.

Karusnahku müüakse Inglises oksjoneil, millised kuulutatakse karusnahkade firmade poolt ette kogu aasta peale. Firkad võtavad kauba sortimis- ja oksjoneerimiskuludeks 6% kaubaväärtusest. Nahad lähevad peagu eranditult müügile oksjoni teel, mis viisil müüja huvid on kaitstud kõige paremini. Londoni oksjoneile tulevad ostjad kogu Euroopast.

Väike osa karusnahku müüakse ka otse karusnahkade hulgikaupmehele.

SOOME. Viljatagavarade soetamine riigi poolt. — *Grain Reserves Acquired by State.*

Põllutöeministeriumi sellekohaste esituste alusel loodi septembri lõpul Valitsuse poolt komitee, kes sai ülesandeks selgitada võimalusi praeguse Riigi Viljakontori tegevuse laiendamiseks ja viljatagavarade soetamiseks

seks puhuks, kui import peaks kunagi katkema.

Eduskunnas tehti algust seks, et Valitsus soetaks kiiresti suurema viljalao — kuni 100 milj. kg, jättes Eduskunnale vastavate seaduste eelnõud.

1935. a. makstud preemiad. — *Premiums Paid in 1935.*

Põllumajandusvalitsuse kokkuvõtete järgi maksti 1935. a. riigi poolt karjatoodete väljaveol preemiaid Smk. 84,5 milj. 1934. a. —

Smk. 103,8 milj. ja 1933. a. — 89,8 milj. 1935. a. maksti preemiaid umbes 20 milj. Smk. vähem kui eelmisel aastal ja pisut vähem kui

1933. a. Või eest maksti preemiaid 1935. a. — Smk. 49,7 milj., 1934. a. — Smk. 67 milj. ja 1933. a. — 35,6 milj. Smk. Keskmiselt maksti või kg-lt preemiaid 1935. a. — 4,85 Smk., 1934. a. — Smk. 5,98 ja 1933. a. — Smk. 3, pidades silmas siseturu hulgihindu Smk. 23,86 (1935), Smk. 21,56 (1934) ja Smk. 21,20 (1933) tuleb konstateerida, et vöihinnad vä-

listurgudel olid paremad 1933. a. Juustu väljaveol maksti preemiaid 1935. a. — 10 milj. Smk., 1934. a. — 6,9 milj. Smk. ja 1933. a. — 5,7 milj. Smk. Keskmiselt maksti juustu kg-lt preemiaid 1935. a. — Smk. 2,5, 1934. a. — Smk. 1,80 ja 1933. a. — Smk. 1,43. Lõha väljaveos maksti 1935. a. esmakordselt preemiaid 1,14 milj. Smk.

„Näkileiva“ tolli tõstmine. — *Custom Duty on „Näkileib“ Raised.*

Et valitsuse ettepanek uute tollimäärade kehtimapaneku kohta, mis nägi ette ka „näkileiva“ tolli tõstmist (vaata Majandusteated nr. 37 — 1936) kutsus välja ebanormaalse tõusu näkileiva sisseveo kõrgenda-

tud tollide kartusel 1937. a-st, pani Valitsus nimetatud kõrgendatud tolli spekulatsioonivältimiseks kehtima otsekohe, arvates otsuse tegemise päevast 8. X.

Uus organisatsioon kalaekspordi korraldamiseks.

A New Organisation to Regulate Fish Export Established.

Eksporditüingu algatusel asutasid kalaekspordiga tegutsevad suuremad ettevõtted septembri lõpul uue organisatsiooni „Suomen Kalavientiosuuskunta r. 1.“, mille sihiks on kalaekspordi korraldamine välisriigesse, peale skandinaavia-riikide. Otseseks tõukeks selle

organisatsiooni loomiseks oli ekspordikorraldus Poola, ühenduses sealt saadud kontingendiga, mille kasutamiseks oli juba varem koostöö ekspordide vahel. Senisele juhulikule ja ajutisele koostööle pandi uue organisatsiooniga püsivam alus.

Helsingi varustamine kaladega kaugemaist paigust.

Helsingfors Supplied with Fish from Distant Places.

Et hõlbustada Helsingi varustamist eluskaladega kaugemaist tagamaist, esijoonel Vaasa rajoonist, pandi liikvele alates 22. IX uued autobused Helsingi ja Vaasa vahel, mis liini pikkus on 523 km. Autobused on varustatud eriliste seadeldistega eluskala veoks (hapniku jne. basseinid) ja peavad ühendust

Vaasaga, Tampere, Ikaaliste, Kankanpää ja Kristiinankaupungin kaudu neli korda nädalas (teisipäev, kesknädalal, neljapäev ja reede), mil mõlemast lõpp-punktist lähevad autobused. Vaasast väljub autobus hommikul k. 6,30 ja saabub Helsingi umbes kell 20,30.

Autobuses on ruumi ka 9 reisijale.

Soome-Itaalia majanduskokkulepe ja uus maksete õiendamise korraldus.

Finnish-Italian Economic and clearing Agreements.

Soome-Itaalia uue majanduskokkuleppe jõustumisega 1. X pandi kehtima ka uus korraldus Itaaliast pärast 1. X ostetud kaupade eest kuuluvate maksude sooritamiseks. Soome importörid on kohustatud maksma vastavad summad Soome Panka kas vahetult või mõne teise panga vahetalitusel ükskõik, mis valuutas. Sissemaksu ei loeta aga lõplikuks õienduseks, kuna vahetuskursid ei ole kindlad, nii et maksukohuslane ei vabane enne lõplikult oma kohuseist, kuni maksu-

saaja (kaubaandja) on saanud kätte temale kuuluva summa sõltumatult vahepealseist kursside muutmistest. Et uus maksmisviis loob õige keerulise ja ebamäärase olukorra, kus ostja peale esialgse maksu sooritamise peab täiendavalt tasuma kursivahesid, mida raske näha ette, ei olda kaubandusringides selle korraldusega rahul. Loodetakse siiski, et valitsus oma hilisemate korraldustega loob praktiliselt vastuvõetavama korra säärate maksude sooritamiseks.

LEEDU.**Peekoni- ja pekisigade hinnad Leedus.***Prices of Bacon and Bacon Pigs in Lithuania.*

Kuigi varem kavatseti alandada I. X peekonsigade hindu 5 cendi võrra kg-lt, otsustati nüüd jätta hinnad endisiks, nimelt maksta oktoobris, novembris ja detsembris:

I sorti peekonsigade tapakaalu kg eest lit. 0,95
II " " " " " " " " 0,85
III " " " " " " " " 0,75

kusjuures kokkuostupunktides makstakse avansina välja 45 lit. igalt peekonsealt. Ülejäänud summa, arvates sellest maha 2,50 lit. eksporttampamajade aktsiate ostmiseks, makstakse põllumehele välja peale sea tapmist ja

sortimist. Peale selle makstakse veel iga I ja II sorti peekonsealt 5 lit. lisatasu.

Pekisigade eest makstakse eeloleval 3 kuul:

oktoobris I sorti pekisea eluskaalu tsntn eest lit. 42.—
novembris " " " " " " " " 40.—
detsembris " " " " " " " " 38.—

II sorti pekisigade hinnaks oli varem 30 lit. eluskaalu tsntn (50 kg), kuid nüüd tõsteti hinda: oktoobris makstakse eluskaalu tsntn lit. 37.—, novembris lit 35.— ja detsembris lit. 33.—.

Eesti väliskaubandus-bilanss tähtsamate riikidega septembris ja üheksal kuul 1934—36. a. 1000 kr-es.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, September and 1. — 30. IX 1934—36. (in 1000 Kr.).

	September				1. I. — 30. IX.				September				1. I. — 30. IX.		
	Aasta	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu	Saldo		Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
ÜLDSE —	1936	8 840	7 788	+1 111	61 597	61 645	— 48	Taani . . .	1936	183	112	+ 71	1 219	1 744	— 525
TOTAL . . .	1935	6 777	6 690	+ 87	58 575	40 600	+ 8 975	Denmark	1935	133	166	— 33	1 056	839	+ 217
Sellest —	1934	3 487	4 593	— 8 894	50 270	39 100	+11 170	Holland . . .	1934	202	94	+108	1 176	815	+ 361
Thereof:	1936	3 539	1 752	+1 787	23 974	11 292	+12 682	Netherlands	1936	246	220	+ 26	1 208	1 316	— 108
Briti	1935	2 013	1 353	+ 655	22 927	9 260	+13 667	Belgia . . .	1935	180	155	+ 25	613	1 114	— 201
United Kingdom	1934	2 490	1 032	+1 417	22 041	6 248	+15 795	Belgium	1934	130	73	+ 57	1 206	894	+ 312
Saksa . . .	1936	2 737	2 242	+ 495	13 025	19 079	— 6 054	Poola . . .	1936	103	147	— 39	1 829	1 090	+ 739
Germany	1935	2 520	1 591	+ 929	13 329	18 026	— 308	Poland	1935	66	206	—140	552	1 183	— 631
U. S. A. . .	1934	3 410	865	+2 545	9 755	8 474	+ 1 281	Norra . . .	1934	41	154	—113	785	1 212	— 427
U. S. A.	1936	98	494	— 396	2 090	5 748	— 3 658	Norra . . .	1936	81	76	+ 5	1 158	184	+ 974
Läti . . .	1935	98	850	— 752	1 659	6 140	— 4 481	Norway	1935	103	13	+ 95	982	96	+ 886
Latvia	1934	318	212	+ 106	8 149	1 999	+ 6 150	Itaalia . . .	1934	65	9	+ 56	850	70	+ 780
Frantsuse . .	1936	182	153	+ 29	2 405	1 270	+ 1 135	Italy	1936	0,0	39	— 39	562	548	+ 14
France	1935	264	182	+ 82	1 665	1 757	— 92	Tšehho- slovakkia . .	1935	25	79	— 54	896	806	+ 130
Rootsi . . .	1934	300	231	+ 69	2 417	2 444	— 27	Czechoslovakia	1934	38	99	— 61	250	655	— 405
Sweden	1936	301	328	— 27	3 753	3 365	+ 388	Hispaania . .	1936	57	95	— 38	398	559	— 166
Soome . . .	1935	234	276	— 48	2 511	2 350	+ 161	Spaan	1935	13	2	+ 11	183	40	+ 90
Finland	1934	273	201	+ 77	1 622	1 362	+ 260	Leedu . . .	1934	31	4	+ 77	647	111	+ 536
N. S. V. L.	1936	104	234	— 120	3 558	2 096	+ 1 462	Lithuania	1936	66	15	+ 51	395	397	— 2
U. S. S. R.	1935	318	811	— 493	4 819	1 792	+ 3 027	Šveits . . .	1935	40	56	— 7	496	377	+ 119
	1934	253	188	+ 65	1 509	1 513	— 4	Switzerland	1934	39	28	+ 11	180	88	+ 101
	1936	659	491	+ 168	2 173	3 015	— 842		1936	23	45	— 22	226	342	— 116
	1935	83	357	— 274	1 716	1 684	+ 32		1935	22	41	— 19	137	428	— 291
	1934	805	140	+ 665	975	1 854	— 879		1934	41	36	+ 5	139	371	— 232

A/S „Ühisel" trükk, Tallinn. 1936.